

Щодо досвіду парламентських комунікацій у Республіці Словенія *

1. Аналіз моделі (опис комунікації, як населення користується соціальними мережами, канали комунікації, характер контенту в каналах комунікації)

З метою забезпечення правильного донесення до суспільства інформації Парламент Республіки Словенія (далі – Словенія) застосовує *інтегровану* модель комунікації, яка поєднує всі види комунікації та спеціальних повідомлень у цілісній системі задля досягнення максимального комунікативного ефекту. Така модель комунікації сприяє сталому розвитку країни, підтримці демократії, соціальній та економічній стабільності. Окрім базових положень законодавства ЄС щодо інформації, порядок здійснення комунікації передбачається національними актами: Правилами внутрішнього розпорядку в Державному Зібранні Республіки Словенія¹; Умовами роботи представників ЗМІ², а також Інструкціями щодо: проведення організованих екскурсій³; перегляду засідань⁴; відвідування виставок⁵; проведення Дня відкритих дверей⁶.

У відкритому доступі перебуває розроблена Комунікаційна стратегія для забезпечення прориву в розвитку Словенії (Komunikacijska strategija v podporo izvedbi strategijerazvoja Slovenije in reformam Ljubljana, 09.03.2006 року), якою керувалися всі публічні установи та інші інституції. Вона включала широкий спектр комунікаційних інструментів – організацію заходів зі встановлення відносин публічних установ і депутатів із ЗМІ, виробництво реклами, використання всесвітньої мережі Інтернет тощо⁷. Стратегія спрямовувалася на все населення Словенії, із зосередженням уваги на заздалегідь визначених цільових групах, які були «незадоволені» окремими заходами в рамках реформ або надто погано / недостатньо проінформовані. Діяльність визначалася як проактивна та інклюзивна, розроблена на довгострокову перспективу із двох основних причин. По-перше, підвищення обізнаності щодо мети змін, викликаних оновленням законодавства, не є швидким процесом. По-друге, комунікативна діяльність має «підтримувати законодавчий процес» у ключових заходах реформ, які будуть отримувати особливу суспільну увагу.

На сьогодні відкритість роботи Парламенту та умови для роботи представників засобів масової інформації забезпечують Служба зв'язків із

¹ House Rules. URL: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/IMiSNetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ce969fd2b8d67921fc39016bec0186f6bda69ca5718aa02092612e14b02c6830>

² Conditions for Work of Media Representatives. URL: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/IMiSNetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-bd8d5ca14f7f1b68ab0e83b2fb092e1d15598be2da189b8c1803b837c7>

³ Organised tours. URL: <http://www.dz-rs.si/wps/portal/en/Home/Info/VisitUs/OrganisedTours>

⁴ Viewing sessions. URL: <http://www.dz-rs.si/wps/portal/en/Home/Info/VisitUs/ViewingSessions!/ut/p/>

⁵ Visiting exhibitions. URL: <http://www.dz-rs.si/wps/portal/en/Home/Info/VisitUs/ViewingSessions!/ut/p/z1/>

⁶ Open Doors Days. URL: <http://www.dz-rs.si/wps/portal/en/Home/Info/VisitUs/OpenDoorsDays!/ut/p/z1/>

⁷ Komunikacijska strategija v podporo izvedbi strategijerazvoja slovenije in reformam Ljubljana, 09.03.2006. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/the-communication-strategy-on-enlargement.html>

громадськістю та представник з питань громадськості в Офісі Голови Національної ради. Такі ж функції виконують представники з питань громадськості депутатських груп.

Журналісти звертаються зі своїми запитам (крім тих, що стосуються депутатських груп чи окремих депутатів) до Служби зв'язків із громадськістю (soj@dz-rs.si). Працівники апарату Державного зібрання, які безпосередньо отримують журналістський запит, передають його до Служби зв'язків із громадськістю. Щодо можливості отримати потрібну інформацію, необхідно зазначити, що всі сайти публічних установ Словенії об'єднані в єдину платформу (<http://www.vlada.si/en/>). За швидкий та зручний пошук інформації відповідає уніфікований дизайн та рубрикатор⁸.

Окрім вебсайтів як засобів комунікації, практикуються заходи з відправки зацікавленим представникам громадськості інформативних електронних листів. Серед допоміжних онлайн-інструментів ефективними й рекомендованими до застосування вважаються онлайн-щоденники (блоги) та форуми депутатських груп і парламентарів.

Загальні принципи комунікації. Парламент здійснює свою роботу відкрито і гласно, інформує про це громадськість і забезпечує інформування громадськості про свою роботу; створює умови для максимально прямого потоку інформації, для швидкої та відкритої публічної комунікації. Таким чином, до принципів комунікації слід віднести: відкритість і прозорість; єдність інформаційного поля; орієнтованість на цільову аудиторію; інтегрованість системи комунікації; диверсифікацію каналів комунікації; взаємодію із громадянським суспільством; формування європейської ідентичності; доступність сайтів та інших джерел інформації тощо.

Канали комунікації. Для налагодження зворотного зв'язку між парламентом і громадянським суспільством, окрім створення структурних підрозділів (служби, агентства, бюро) для комунікацій із ЗМІ, форматом взаємодії виступають публічні слухання та діяльність тематичних вебсайтів. Як і в інших європейських країнах, Інтернет став одним із способів забезпечення комунікації між Парламентом і суспільством.

Традиційним і базовим способом комунікації залишається взаємодія Парламенту із ЗМІ. Регулярним завданням Служби зв'язків із громадськістю Державного Зібрання та представника PR в Офісі Голови Національної Ради є звітування про події та роботу Парламенту, Голови Національної Ради, апарату Парламенту у формі прес-релізів. Анонси подій і прес-релізи стосуються заходів, що відбуваються в Парламенті, а також тих, що відбуваються за кордоном і в яких беруть участь парламентарі. Служба зв'язків із громадськістю готує відповідний матеріал, який розсилає засобам масової інформації або розміщує на сайті

---

⁸ Ярова Г. Особливості розвитку публічних комунікацій в країнах Європейського Союзу. *Наукові перспективи*. 2021. № 6 (12). С. 193–200.

Парламенту. Представники ЗМІ та зацікавленої громадськості можуть підписатися на сайті Державного Зібрання на одержання RSS-повідомлень за відповідними сферами (пункти 3.4 та 3.5 Умов роботи представників ЗМІ⁹).

Відповідно до Умов роботи представників ЗМІ відкритість роботи Парламенту та його робочих органів, а також правила поведження представників ЗМІ забезпечуються правом безпосереднього спостереження за засіданнями Парламенту та його робочих органів шляхом присутності або прямої трансляції, у тому числі онлайн (www.dz-rs.si). Доступ до інформації надається всім ЗМІ на рівних умовах. Прямі трансляції засідань та інших заходів забезпечує RTV Slovenija відповідно до своєї редакційної політики. Для створення телерепортажів або прямих трансляцій із Парламенту представники ЗМІ мають надіслати письмовий запит до Служби зв'язків із громадськістю. Фотографії та телезаписи з Парламенту можуть використовуватися лише для висвітлення його роботи й не можуть бути використані в комерційних цілях (із рекламною, промоційною метою тощо).

Подібно до багатьох словенських публічних установ, Парламент Словенії має активний профіль в Instagram, який був заведений з особливої нагоди – 60 років із дня відкриття Храму Демократії. За даними, що знаходяться у відкритому доступі, кількість підписників парламенту в ЛінкедІн – 1,563¹⁰; у Фейсбуці¹¹ – 614 читачів; у Твіттері – 1,509 читачів¹².

За статистичними даними веб-сайту Парламенту¹³ у січні 2023 року сторінку відвідало 36,500 користувачів, за лютий – 28,100, за березень – 38,600. Вікова дистрибуція відвідувачів: 18–24 роки – 8.92 %; 25–34 роки – 22.88 %; 35–44 роки – 30.82 %; 45–54 роки – 18.16 %; 55–64 роки – 12.93 % та 65+ – приблизно 7 %. Гендерна дистрибуція відвідувачів: жінки – 50.04 % та чоловіки – 49.96 %.

Характер контенту. Здебільшого характер повідомлень у соціальних мережах та зміст інформації стосується анонсів та огляду роботи Парламенту, його органів, посадових осіб, які переважно розміщуються на початковій сторінці вебсайту. Лише 33 % відвідувачів переходять від загальної вебсторінки до інших розділів сайту та продовжують ознайомлення із розміщеною інформацією. Тривалість пошуків (перебування) складає в середньому від 30 до 50 хвилин. Однак визначити, яка інформація є більш популярною серед відвідувачів, наразі важко, оскільки функція статистичного аналізу сторінки не містить такої опції.

2. Генеза складових частин та кращі практики (опис хронологічного розвитку комунікаційної моделі парламентських комунікацій, зокрема протидія

⁹Conditions for Work of Media Representatives. URL: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/IMiSNetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7363bd8d5ca14f7f1b68ab0e83b2fb092e1d15598be2d0aa189b8c1803b837c7>

¹⁰ Državni zbor. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&title=Dr%C5%BEavni+zbor&url=https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home>

¹¹ Državni zbor. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/DrzavnizborRS>

¹² Državni zbor. Twitter. URL: https://twitter.com/Drzavnizbor?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor

¹³ URL: <https://www.similarweb.com/website/dz-rs.si/#demographics>

дезінформації, практика роботи парламенту з населенням щодо протидії дезінформації, системна робота із цільовими аудиторіями та стейкхолдерами тощо)

Словенія як держава-член ЄС уніфікує законодавство про використання цифрових технологій у політичній сфері, яке, серед іншого, містить вимоги та рекомендації до контенту в соціальних мережах. У 2022 році держави-члени ЄС, США та низка інших країн (включно з Україною) підписали Декларацію про майбутнє Інтернету для забезпечення використання цифрових технологій з метою посилення демократії та поваги до прав людини. Згідно з цією Декларацією всім публічним установам та звичайним користувачам слід утримуватися від використання Інтернету для підриву політичних процесів, у тому числі шляхом прихованих інформаційних маніпуляцій.

Нові можливості комунікацій обумовлюють пошук нових моделей. Серед основних аспектів новітньої технології взаємодії зазначають, що стратегії комунікації парламентів мають бути частиною загальної політичної стратегії та вносити свій вклад у розвиток держави.

Прикладом вдалої практики комунікаційної стратегії Парламенту Словенії є створення контенту для дітей. Так, з нагоди 20-ї річниці прийняття Конституції Республіки Словенія, за результатами спільного проекту Національної Ради та Конституційного суду на веб-сайті Парламенту була розміщена Ілюстрована Конституція (контент постійно оновлюється). Ілюстрації захищені авторським правом і можуть використовуватися в некомерційних цілях і в засобах масової інформації за умови, що користувач вказує автора та джерело ілюстрацій. Для будь-якого іншого використання необхідно отримати письмовий дозвіл автора та Національної Ради або Конституційного суду¹⁴.

Протидія дезінформації. Сучасні суспільства знаходяться під впливом значно більшого об'єму інформації, ніж коли небудь. Вона безперервним потоком витікає з низки джерел, більшість із яких не піддаються перевірці контенту й намірів. У Словенії за результатами соціопитувань громадяни в цілому довіряють Парламенту та Уряду. Водночас питання підвищення «медійної грамотності», особливо серед молоді, є вкрай актуальним, як і питання своєчасного викриття «фейкових» новин. Це складні завдання, враховуючи, що за результатами досліджень, проведених Технологічним інститутом штату Массачусетс, «фейкові» новини поширюються в середньому в шість разів швидше, ніж правдиві. Вони дезорієнтують населення, поширюють свій вплив і викликають почуття розгубленості відносно того, яка інформація заснована на фактах, а яким повідомленням не можна вірити.

«Медійна грамотність» – здатність людей відрізнити правдиві повідомлення від спотворених – є важливою складовою комунікаційної стратегії. Державі

---

¹⁴ Illustrated Constitution. URL: http://www.dz-rs.si/wps/portal/en/Home/Info/Kids/IllustratedConstitution!/ut/p/z1 /04 _Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMA

(відповідно й Парламенту) складно дійти згоди в питанні, як захистити суспільство без обмеження його права на доступ до інформації. Суспільство також недостатньо підготовлене до того, щоб самостійно справлятися з інформацією, яку отримує, у тому числі через недостатню освіченість.

Парламент Словенії, як і Парламент ЄС, проявляє певну нерішучість, повільність і роз'єднаність у питаннях реагування на дезінформацію, фейки, меми та тролінг в інформаційному просторі, а також включення заходів їх попередження в комунікаційні стратегії. Серед причин такої реакції зазначають суперечність фундаментальним цінностям ЄС, включаючи право людини на вибір, свободу слова.

3. Моделювання (синтез елементів моделі комунікацій парламенту)

Словенія належить до держав, де Парламент має автономну інформаційну службу, яка не є складовою парламентської адміністрації. Саме вона відповідає за формулювання, поширення та менеджмент інформації про парламентську діяльність і формування позитивного іміджу Парламенту. Широкий спектр питань, який входить до її повноважень, – висвітлення парламентської діяльності в медіа, надання відповідей на інформаційні запити від громадськості, розробка друкованих та інших матеріалів про Парламент, організація освітніх семінарів та екскурсійних турів, підготовка регулярних звітів про парламентську діяльність – стали причиною того, що самі парламентарії більше віддають перевагу висвітленню (оприлюдненню) результатів своєї роботи, ніж контактуванню з населенням. У зв'язку з цим, модель комунікації Парламенту Словенії поступово оновлюється шляхом використання нових технологічних можливостей: онлайн-форумів та дебатів, політичних дискурсів, запровадження практики «телефонних зустрічей» або «парламентських кафе» тощо. Визнається, що потребує активізації практика безпосередньої комунікації з населенням сільської місцевості.

4. Проміжний висновок

Відкритість Парламенту Словенії вимагає врахування в комунікаційній стратегії не тільки заходів забезпечення доступності інформації для громадськості, її зворотності, а й способів знаходження шляхів балансування між відкритістю і захистом внутрішньої інформації та здійсненням заходів протидії дезінформації. У Словенії суттєвим недоліком комунікації Парламенту із населенням є відсутність фахових спеціалістів, які б вчасно визначали найбільш актуальні й ефективні формати інформування та спілкування, досліджували потреби і очікування населення від взаємодії з парламентаріями, а також відслідковували деструктивні настрої та тенденції.

Парламент Словенії як держави-члена ЄС забезпечує обмін комунікаціями із суспільством, яке складається із внутрішньої та міжнародної аудиторії. Відповідно, комунікаційна стратегія має враховувати загальні новітні тенденції розвитку

інформаційного простору ЄС та додаткові заходи з підвищення кібернетичної стійкості.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.

При підготовці матеріалів використано інформацію із бази ECPRD. Відповідні матеріали не призначені для користування у власних наукових дослідженнях.